

EL KAZOVSKIJ

Dzsán-mesék

(RÉSZLETEK)

8.

*Fújják a zurnát lenn az utcán,
Körötte burnuszos, csadoros népek állnak.
A polírozott éj színén,
Falak mentén hátrál ki Allah,*

*Mögötte sarkantyúvirág
Kúszik vissza az álmodó lépcsőkön,
De vissza. Falaik mögött
A bokrokban ha csapda, börtön.*

*Merülj az idegen
Nyelvbe. Időd széjjelhasítsd.
Rahat-lukumot és halvát eszel.
Lepénykenyér. Serbet, hasis.
Az évre évek és hetek,
Napokra percek görcsberángva,
Halványul születése és halála
Az agynak, selymes most, kerek.*

* El Kazovszkij (1948–2008) Szentpéterváron született majd Magyarországra került és itt iskolázódott képzőművész. Performanszai, színházi díszlet és jelmeztervei jelentős fordulatot eredményeztek az 1980–90-es évek magyarországi vizuális kultúrájában. Alkotásait a mitologikus gondolkodásmód jellemzi, ám radikálisan felülírja és átértelmezi e hagyományt, ahogy az európai festészeti tradíciót is. Anyanyelvével versein keresztül tartotta a kapcsolatot, amelyek azonban csak halála után kerültek nyilvánosságra. Ezek, bevallottan, elsősorban Lermontov és Cvetajeva költészetének hatása alatt születtek. (El Kazovszkij festészetéről lásd Lajta Gábor tanulmányát e számunk 96–104. oldalán – *A szerk.*)

9.

*Szeretlek, nem kétszer, nem egyszer
Egyre te jársz csak a fejemben
Széjjellyuggatva
Golyóktól megszaggatva
Ezzel az újdонат
Személyes Miatyánkkal.*

*Jól megsorozva
A légnymás
Betolul az agyamba
Gézbe csavarva
Csakis te
Vagy az a más
Kiről születésemkor
Már írva volt*

*Széjjellyuggatva
Golyóktól megszaggatva
Dől birodalmam
A görbe kardba*

*Nem rejtegethetlek tovább
Te lyuk lyukacska
Gonoszka csacska
Te ő-s-lyuk
Te új lyuk
Gézbe pólyálva
Rendben rám hagyva
Ajándékom gyanánt.*

10.

*Planétám bárhogy is kínozzák,
Én hűséges maradtam hozzá,
Ha kell, ha nem, teljes erőmből
Csakis őt szeretem. Amúgy
Mi kell, ha nem? Mióta élek:
A hollók nélküle szeszélyesebbek.*

*Dögmadarak őrzik, köröznek
A véres kása dombjai fölött.
Vele, körötte van csak élet,
Reményteli, közeli hajnalok,*

*Álmatlanságom elhagyott,
A varjak vacsorája semmivé lett.*

*Vele ébredsz föl reggelente
Megúszva a földi kivégzést.
Biztonságban merülsz rajta álomba,
Amíg az éj fényszórói kialszanak.*

*Mellette, csak mellette. Nem mellette mégse.
Se ostorral, se kultusszal nem érsz köréje.
Se kézzel, lábbal, sem szentenciával.
Az életem egy más irányba fordul.*

*Az éjszakák hússzeletekként kilapítva.
Mulázs-bagolyként napok porosodnak.
Itt ült Kiméra, az a bizonyos.
Miért vájtad ki, te madár, szemem?*

11.

*Van, hogy arcod összeszedett.
Zárt templom.
És csak az ötlet jut bele a keret résein
Át kobraként iramlón.
Arcod máskor tanult, diákos.
Ne érted mégse,
A gesztenyefa gömbkoronájától
Miért is remegek?*

*Olykor előre-megrajzolt az arcod.
Mint ikonosztáz.
Egy kipolírozott görög szilánkdarab,
Közszemlére kirakták.*

*Van úgy, hogy magabiztos, ünnepi barokk,
Van fönn mennyezete,
Van kupolája fönn. De legkevésbé épp így tartós,
Vérrel tele.*

*Van, hogy szeles és elfogult, és szétesett
A tapéták csendjében.
Sértődött, kialvatlan, önmagához
Megtérten.*

*De a legigazibb arcod – a keleti.
Feneketlen folyó,
Mindent elmos, úsznak a szemeid,
Csőből, béklyóból áradó.*

12.

*Egész éjjel mért nem aludtál?
Szépségem, mért zokogtál?
Mirákulum, mirákulum!
Szárnyat növesztett két lapockád.*

*A pokol lesz a friss cserém
Reményéért a kegyelemnek.
Az Isten sátra az enyém,
Vagy te leszel meg?*

*Félve, hitetlen karoltam beléd,
A tornácról amikor levezettelek.
Miért, hogy épp a végzet
Ennyire közhelyes?*

*Nincs elcsépeltebb semmi,
Mint a vége a szerelemnek,
Kaland a földön –
Szárnyak vérben hevernek.*

*Repülj, repülj csak, alvajáró!
A szemed immár száraz.*

*Átlátszó könnyeid
Egy ampullába zárva.*

*Torkomban és a számban vákuum
És szárnytollakból egypár.
Szépségem, mért zokogtál,
Miért vetted el az eszem.*

13.

*Csúszós fehér halhulla mellett
Sirálymaradvány
Az agy csendjében tettek
Csapatmozgása*

*Várok jeleknek jel a mása
Köröttem fényezett víz áradása
Sétálj a földön
Kereszteletlenül
Úgyis téged készüllek
Hirtelen megpillantani
Az első házunk te leszel
Atlantiszon*

*Úgyis téged készüllek
Nagy hirtelen meghallani
Került a tudómba, az agyamba, vérembe
Bármilyen felesleg*

*Megérintem amúgy is
Szerelmem reggel
Aki kurdok hangjába bújt és
Lágy éghajlatba.*

LANCZKOR GÁBOR fordításai